

Dosarul nr.3ra-860/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani – O. Țurcan

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău –M. Guzun, G. Dașchevici, V. Clima

ÎNCHEIERE

16 septembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca- Doneva
Victor Burduh
Maria Ghervas

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de către Maria Moraru împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind contestarea refuzului, obligarea de a achita diferența pensiei nerecalculate,

împotriva deciziei din data de 20 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău prin care s-a respins apelul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale,

constată:

La 18 octombrie 2019 Maria Moraru a înaintat acțiune împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, prin care a solicitat considerarea ca fiind ilegal refuzul privind recalcularea și achitarea diferenței de pensie, încasarea diferenței pensiei nerecalculate și neachitate pentru perioada 01 aprilie 2015 - 01 decembrie 2018.

În motivarea acțiunii Maria Moraru a indicat că a activat în funcția de judecător până la 26 noiembrie 2018, dată la care a demisionat în legătură cu atingerea plafonului de vârstă de 65 ani. În perioada 23 aprilie 2002 – aprilie 2011 a activat în calitate de vicepreședinte al Curții de Apel Economice. Începând cu 04 decembrie 2003 a beneficiat de o pensie în mărime de 80 % din salariul de funcție, iar din 05 aprilie 2012 a fost numită prin transfer în funcția de judecător al Curții de Apel Chișinău.

Reclamanta a menționat că ultima recalculare a pensiei sale în raport cu salariul vicepreședintelui Curții de Apel a fost realizată la 01 ianuarie 2014, până la data demisiei sale la 26 noiembrie 2018. Însă, în perioada 01 aprilie 2015-2018 salariile de funcție ale judecătorilor au fost majorate, iar autoritatea pârâtă nu a efectuat recalcularea pensiei conform legislației pertinente. În aceste circumstanțe Maria Moraru a susținut că i-au fost încălcate drepturile legale la beneficierea de pensie în cuantumul stabilit de lege.

Prin hotărârea din data de 18 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani s-a admis acțiunea înaintată de Maria Moraru, s-a anulat refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale, exprimat prin răspunsurile nr. D-1104/19 din 22 mai 2019 și nr. C-1515/19 din 16 iulie 2019, s-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să recalculeze și să achite reclamantei pensia pentru vechime în muncă în cuantum de

80 % în conformitate cu prevederile art. 32 al Legii cu privire la statutul judecătorului, reieșind din salariul de funcție a vicepreședintelui Curții de Apel Chișinău pentru perioada 01 aprilie 2015-01 decembrie 2018. (f.d. 40,43-48)

La 30 decembrie 2019, în cadrul termenului de atac instituit de art. 232, alin. (1) din Codul administrativ, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 18 decembrie 2019, prin care a solicitat casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie respinsă acțiunea înaintată ca neîntemeiată. (f.d. 47,54-56)

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din data de 20 mai 2020 a respins apelul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale. (f.d. 74,75-80)

În consolidarea soluțiilor sale instanțele de judecată au constatat că prin hotărârea comisiei permanente de pe lângă Curtea de Apel Economică nr. 2 din 08 decembrie 2003 s-a stabilit pensia pentru vechime în muncă vicepreședintelui Curții de Apel Economice, Maria Moraru, care a atins vârsta de 50 ani, cu o vechime în muncă de 32 ani calendaristici, inclusiv 16 ani și 5 luni în funcția de judecător, în mărime de 80 % față de salariul mediu lunar, începând cu 04 decembrie 2003. Ulterior, pensia Mariei Moraru a fost recalculată ca urmare a majorării salariului funcției în cuantum de 80 % din acesta, ultima astfel de majorare fiind realizată prin decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 95/2014/24800 din 23 mai 2014.

De asemenea instanțele de judecată au menționat că potrivit jurisprudenței Curții Constituționale (hotărârea nr. 27 din 20 decembrie 2011), un drept social constituie obiectul protecției constituționale garantate de art. 46 al Constituției Republicii Moldova și a art. 1 din Primul Protocol la Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului în cazul când dreptul social respectiv este dobândit și are o valoare economică, iar potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului (Buchen contra Cehiei (2006), limitarea dreptului la pensie fără a exista o justificare obiectivă și rezonabilă pentru o asemenea îngrădire, constituie o privare de proprietate în sensul art. 1 al Primului Protocol la CEDO și o discriminare în sensul art. 1 din Protocolul nr. 12 la Convenție.

Astfel, din jurisprudența Curții Constituționale rezultă că un drept social poate fi obiectul protecției constituționale garantate de art. 46 și respectiv art. 1 din Primul Protocol la CEDO în cazul când dreptul social respectiv este dobândit și are o valoare economică, condiție realizată în speță în contextul în care pensia a cărei recalculare se pretinde a fost stabilită încă din 04 decembrie 2003.

În contextul celor menționate și în temeiul art. 3, alin. (1), art. 4, alin. (3), art. 10 din Legea nr. 328 din 23 decembrie 2013 privind salarizarea judecătorilor și procurorilor, în vigoare până la 01 decembrie 2018, art. 32, alin. (1), (3)-(4), art. 62 alin. (1) din Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului în vigoare în perioada de referință, instanțele de judecată au concluzionat că cererea de chemare în judecată este întemeiată, ori Maria Moraru întrunea în perioada vizată condițiile pentru recalcularea pensiei în corespundere cu exigențelor legale în vigoare la data stabilirii pensiei, ce acordau acesteia dreptul la beneficierea de o pensie în cuantum de 80% din salariul judecătorului în exercițiu.

Împotriva deciziei instanței de apel a depus recurs Casa Națională de Asigurări Sociale, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei recurate cu emiterea unei noi hotărâri. (f.d. 83, 84-86)

În motivarea recursului Casa Națională de Asigurări Sociale a indicat că instanța de apel nu a analizat multaspectral actele normative și legislația în vigoare ce reglementează litigiul, precum și nu au fost dovedite circumstanțele considerate de instanța de fond și instanța de apel ca fiind stabilite.

La caz, potrivit dosarului de pensionare, începând cu anul 2003 Mariei Moraru i-a fost stabilită pensia pentru vechime în muncă în calitate de judecător, care a fost ulterior recalculată în mărime de 80 % față de salariul de funcție de vicepreședinte al Curții de Apel Economice, luând în considerație vechimea în muncă ca judecător de 16 ani și 07 luni.

La 01 ianuarie 2013 și la 01 ianuarie 2014 cuantumul pensiei intimății a fost recalculat odată cu majorarea salariilor judecătorilor, luându-se în considerație vechimea în muncă la momentul stabilirii pensiei.

Casa Națională de Asigurări Sociale a mai indicat că potrivit dispozițiilor art. 32 alin. (1) al Legii cu privire la statutul judecătorului, art. III al legii nr. 60 din 04 aprilie 2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative și explicațiile Ministerului Justiției nr. 03/3250 din 03 aprilie 2015, se recalculează pensiile stabilite până la 16 mai 2014 judecătorilor demisionați și judecătorilor eliberați din funcție în legătură cu atingerea plafonului de vârstă, iar pensiile stabilite judecătorilor până la intrarea în vigoare a legii indicate, dar care continuă activitatea, nu urmează a fi recalculat în temeiul art. 32 alin. (1) al Legii cu privire la statutului judecătorului.

În aceste circumstanțe autoritatea recurentă a susținut că temei în satisfacerea cererii Mariei Moraru privind recalcularea pensiei după data de 16 mai 2015, nu este. Dreptul la recalcularea pensiei fiind rezervat doar judecătorilor demisionați și judecătorilor eliberați din funcție în legătură cu atingerea plafonului de vârstă.

În conformitate cu art. 245 din Codul administrativ recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Decizia instanței de apel a fost pronunțată la 20 mai 2020, notificată Casei Naționale de Asigurări Sociale, la 08 iulie 2020. (f.d.88)

Casa Națională de Asigurări Sociale s-a conformat prevederilor art. 245 din Codul administrativ și a depus, în termen, recurs nemotivat la data de 25 mai 2020 și recurs motivat la 04 iunie 2020.

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră drept inadmisibil, din următoarele motive.

Prin prisma art.246, alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, în acord cu alin. (2) din art.246 Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de

legalitate, veritabil bazat pe temeuri concludente și serioase.

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate, într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Instanța de recurs menționează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245, alin.(2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

conchide că cererea de recurs depusă de către Casa Națională de Asigurări Sociale, este inadmisibilă.

Conform art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul, depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca- Doneva

judecătorii

Victor Burduh

Maria Ghervas